[2024] 5 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 730: 2024 ਆਈ.ਐਨ.ਐਸ.ਸੀ. 443

ਬਾਨੇ ਸੱਯਦ ਪਰਵਾਜ਼

ਬਨਾਮ

ਮੁੱਖ ਕੰਟਰੋਲਿੰਗ ਮਾਲੀਆ ਅਥਾਰਟੀ ਅਤੇ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਜਨਰਲ ਆਫ਼ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ

ਅਤੇ ਕੰਟਰੋਲਰ ਆਫ਼ ਸਟੈਂਪਸ ਅਤੇ ਹੋਰ

(2024 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰ. 6533)

17 ਮਈ 2024

[ਬੀ.ਆਰ. ਗਵਈ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਂਤ ਕੁਮਾਰ ਮਿਸ਼ਰਾ, *ਜੇਜੇ.]

ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਮੁੱਦਾ

ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਇੱਕ ਗੈਰ-ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਕਨਵੈਨੈਂਸ ਡੀਡ ਲਈ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਸਟੈਂਪ ਡਿਊਟੀ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਦੀ ਮੰਗ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

ਹੈੱਡਨੋਟੈਸਟ

ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਸਟੈਂਪ ਐਕਟ, 1958 ਐਸ.47 ਅਤੇ ਐਸ.48 ਬੰਬੇ ਸਟੈਂਪ ਰੂਲਜ਼, 1939 - ਨਿਯਮ 21 ਅਤੇ 22ਏ - ਸਟੈਂਪ ਡਿਊਟੀ - ਰਿਫੰਡ ਆਫ - ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵਿਕਰੇਤਾ ਤੋਂ ਇੱਕ ਜਾਇਦਾਦ ਖਰੀਦਣ ਲਈ ਸਹਿਮਤ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ, ਕੰਵੇਯੈਂਸ ਦਾ ਇੱਕ ਡੀਡ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਸਟੈਂਪ ਡਿਊਟੀ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਲਈ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ 53-53 ਰੁਪਏ ਸੀ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਇਸ ਰਕਮ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਅਤੇ 13.05.2014 ਨੂੰ ਸਟੈਂਪ ਡਿਊਟੀ ਖਰੀਦੀ - ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਕਤ ਕਨਵੈਨੈਂਸ ਡੀਡ ਰਜਿਸਟਰੀਕਰਣ ਲਈ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਵਿਕਰੇਤਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨਾਲ ਧੋਖਾਧੜੀ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ - ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ 22.10.2014 ਨੂੰ ਰਿਫੰਡ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ, ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਰੱਦ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। 13.11.2014 - ਰਿਫੰਡ ਲਈ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। 1 ਅਤੇ 2 ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿ ਅਰਜ਼ੀ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ - ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰਾਂ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ। 1 ਅਤੇ 2 - ਸ਼ੁੱਧਤਾ:

ਫੈਸਲਾ: ਮੰਨਿਆ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਇੱਕ ਸੱਚਾ ਖਰੀਦਦਾਰ ਹੈ ਵਿਕਰੇਤਾ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਨਾਲ ਖੇਡੀ ਗਈ ਧੋਖਾਧੜੀ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ, ਉਸਨੇ ਕਨਵੈਨੈਂਸ ਡੀਡ ਦੀ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਲਈ ਸਟੈਂਪ ਡਿਊਟੀ ਲਈ 25,34,400/- ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ ਹਾਲਾਂਕਿ, ਕਨਵੈਨੈਂਸ ਡੀਡ ਰਜਿਸਟਰੀਕਰਣ ਲਈ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸਨੂੰ ਵਿਕਰੇਤਾ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਧੋਖਾਧੜੀ ਬਾਰੇ ਪਤਾ ਲੱਗ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਸਨੇ ਤੁਰੰਤ 0202020201 ਨੂੰ ਆਨਲਾਈਨ ਅਪਲਾਈ ਕੀਤਾ। ਕੈਂਸਲੇਸ਼ਨ ਡੀਡ ਨੂੰ ਅੰਜਾਮ ਦੇਣ ਲਈ ਵਿਕਰੇਤਾ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਵਿਕਰੇਤਾ ਦੀ ਅਣਉਪਲਬਧਤਾ ਦੇ ਕਾਰਨ ਤੁਰੰਤ ਅਸਫਲ ਨਹੀਂ ਹੋਈ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਪੁਲਿਸ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਇਹ ਸਿਰਫ ਇਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਦਖਲ ਦੇ ਕਾਰਨ ਹੈ।

_____

*ਲੇਖਕ

ਬਾਨੇ ਸਈਦ ਪਰਵਾਜ਼ ਬਨਾਮ ਮੁੱਖ ਨਿਯੰਤਰਣ ਮਾਲੀਆ ਅਥਾਰਟੀ ਅਤੇ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਜਨਰਲ ਆਫ਼ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਕੰਟਰੋਲਰ ਆਫ਼ ਸਟੈਂਪਸ ਅਤੇ ਹੋਰ

ਪੁਲਿਸ, ਵਿਕਰੇਤਾ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ 13.11.2014 ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਡੀਡ ਨੂੰ ਅੰਜਾਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਪਰੋਕਤ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੇ ਤੱਥਾਂ ਤੋਂ, ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਇਹ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਉਪਾਅ ਦੀ ਪੈਰਵੀ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸਨੇ ਉਕਤ ਸਟੈਂਪ ਡਿਊਟੀ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਲਈ ਆਪਣੀ ਪਹੁੰਚ ਵਿੱਚ ਢਿੱਲ ਨਹੀਂ ਵਰਤੀ ਸੀ - ਜਦੋਂ ਕਿ ਉਸਨੇ ਸਿਰਫ ਉਸੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਆਨਲਾਈਨ ਜਮ੍ਹਾ ਕਰਾਉਣ ਦੀ ਸੀਮਾ 'ਤੇ ਸਟੈਂਪ ਡਿਊਟੀ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਕੋਈ ਸਾਵਧਾਨੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਕੁਲੈਕਟਰ ਦੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਲਈ ਸਾਰੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਅਤੇ ਸਮੱਗਰੀ ਬਿਨੈ-ਪੱਤਰ ਦੇ ਨਾਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ- ਜਾਂ ਤਾਂ ਔਨਲਾਈਨ ਜਾਂ ਹਾਰਡ ਕਾਪੀ- ਖੁਦ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਖੋਜ ਧਾਰਾ 47 ਅਤੇ 48 ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਉਲਟ ਹੈ ਜੋ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 47 ਦੇ ਅਧੀਨ ਰਾਹਤ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਹੁਣ ਤੱਕ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਕੇਸ ਸਟੈਂਪ ਡਿਊਟੀ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਲਈ ਯੋਗ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਪੁੱਗਣ ਦੀ ਮਿਆਦ ਉਪਾਅ ਨੂੰ ਰੋਕ ਸਕਦੀ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਉਸ ਤੱਥ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਸਟੈਂਪ ਡਿਊਟੀ ਦੀ ਰਕਮ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਉਸ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਉਪਲਬਧ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਤਕਨੀਕੀਤਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਉਕਤ ਰਿਫੰਡ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। [ਪਾਰਾ 10, 11, 12, 16]

ਕੇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ

ਕਮੇਟੀ-ਜੀਐਫਆਈਐਲ ਬਨਾਮ ਲਿਬਰਾ ਬਿਲਡਟੈਕ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਟਿਡ ਅਤੇ ਓ.ਆਰ.ਐਸ. [2015] 11 ਐਸਸੀਆਰ 420: (2015) 16 ਐਸਸੀਸੀ 31 - 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ।

ਐਕਟਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ

ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਸਟੈਂਪ ਐਕਟ, 1958; ਬੰਬਈ ਸਟੈਂਪ ਨਿਯਮ, 1939।

ਕੀਵਰਡਸ ਦੀ ਸੂਚੀ

ਸਟੈਂਪ ਡਿਊਟੀ; ਅਣਐਕਜ਼ੀਕਿਊਟਿਡ ਕਨਵੈਨੈਂਸ ਡੀਡ; ਵਿਕਰੇਤਾ ਦੁਆਰਾ ਧੋਖਾਧੜੀ; ਸਟੈਂਪ ਡਿਊਟੀ ਦੀ ਵਾਪਸੀ; ਸੀਮਾ; ਸੀਮਾ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ; ਕਾਨੂੰਨੀ ਉਪਚਾਰਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ; ਤਕਨੀਕੀਤਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰਿਫੰਡ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ; ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਡੀਡ; ਬੋਨਾਫਾਈਡ ਖਰੀਦਦਾਰ.

ਇਸ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਮਾਮਲਾ

ਸਿਵਲ ਅਪੀਲੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ: 2024 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰ. 6533

2019 ਦੇ ਡਬਲਯੂਪੀ ਨੰਬਰ 281 ਵਿੱਚ ਬੰਬਈ ਦੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਆਫ਼ ਨਿਆਂਇਕ ਦੇ ਮਿਤੀ 02.08.2019 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ

ਪਾਰਟੀਆਂ ਲਈ ਹਾਜ਼ਰੀ

ਸੁਬੋਧ ਮਾਰਕੰਡੇ, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ, ਸਾਹਿਲ, ਰਾਹੁਲ ਅਗਰਵਾਲ, ਅਮਿਤ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ, ਨਰਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ ਵਰਮਾ, ਐਡਵੋਕੇਟ. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ।

ਆਦਿਤਿਆ ਅਨਿਰੁੱਧ ਪਾਂਡੇ, ਸਿਧਾਰਥ ਧਰਮਾਧਿਕਾਰੀ, ਭਰਤ ਬਾਗਲਾ, ਸੌਰਵ ਸਿੰਘ, ਆਦਿਤਿਆ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਪ੍ਰੀਤ ਐੱਸ. ਫਾਂਸੇ, ਆਦਰਸ਼ ਦੂਬੇ, ਐਡਵ. ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ।

ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦਾ ਫੈਸਲਾ / ਹੁਕਮ

ਨਿਰਣਾ

ਪ੍ਰਸ਼ਾਂਤ ਕੁਮਾਰ ਮਿਸ਼ਰਾ, ਜੇ.

ਛੁੱਟੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

2. 2019 ਦੀ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 281 ਵਿੱਚ ਬੰਬਈ ਦੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਆਫ਼ ਨਿਆਂਇਕ ਦੁਆਰਾ 2019 ਦੀ ਮਿਤੀ 02.08.2019 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਤੁਰੰਤ ਅਪੀਲ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇੱਕ ਅਣਵੰਡੇ ਡਿਊਟੀ ਕੱਟ ਲਈ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਸਟੈਂਪ ਡਿਊਟੀ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਦੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਮੰਗ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਇਪਗਨਡ ਆਰਡਰ ਨੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਸੰਖਿਆਵਾਂ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਹੈ। 1 ਅਤੇ 2 ਮਿਤੀ 09.06.2015 ਅਤੇ 25.02.2016 ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਉਪਰੋਕਤ ਮੰਗ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦੇ ਹੋਏ।

3. ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥ ਇਹ ਹਨ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਸੀ.ਟੀ.ਐਸ. ਵਾਲੀ ਜਾਇਦਾਦ ਖਰੀਦਣ ਲਈ ਸਹਿਮਤ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਕੁਰਲਾ-1 ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਦਾ ਨੰਬਰ 340.340/1 ਤੋਂ 340/14 ਫਿਟਵਾਲਾ ਕਾਟੇਜ, ਫਿਟਵਾਲਾ ਕੰਪਾਉਂਡ ਬਜ਼ਾਰ ਵਾਰਡ, ਪੁਰਾਣਾ ਆਗਰਾ ਰੋਡ, ਕੁਰਲਾ (ਪੱਛਮੀ), ਮੁੰਬਈ-400070 ਵਿਕਰੇਤਾ - ਮੁਹੰਮਦ ਹਨੀਫ ਅਹਿਮਦ ਫਿਟਵਾਲਾ ਤੋਂ ਪਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇੱਕ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਸੀ। 07.05.2014 ਨੂੰ ਸਟੈਂਪ ਡਿਊਟੀ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਲਈ ਨੰਬਰ 1, ਜਿਸਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ 25,34,350 ਰੁਪਏ (ਰੁਪਏ ਪੱਚੀ ਲੱਖ ਚੌਂਤੀ ਹਜ਼ਾਰ ਤਿੰਨ ਸੌ ਪੰਜਾਹ ਕੇਵਲ) ਸੀ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਇਹ ਰਕਮ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਅਤੇ 13.05.2014 ਨੂੰ ਕਨਵੈਨੈਂਸ ਡੀਡ ਦੀ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਲਈ ਸਟੈਂਪ ਡਿਊਟੀ ਖਰੀਦੀ।

4. ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ 13.05.2014 ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 1 ਨੂੰ ਸਟੈਂਪ ਡਿਊਟੀ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਲਈ ਕਨਵੇਯੈਂਸ ਡੀਡ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਕਰੇਤਾ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ 'ਤੇ ਧੋਖਾਧੜੀ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਪਹਿਲਾਂ ਉਕਤ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ 1992 ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਨੂੰ ਵੇਚ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਪਰ ਕਿਸੇ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ

ਲੈਣ-ਦੇਣ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਹਨਾਂ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਉਕਤ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਲਈ ਉਸਨੇ ਉਕਤ ਵਿਕਰੇਤਾ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਪਰ ਉਹ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਅਥਾਰਟੀ ਕੋਲ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਵਿਕਰੇਤਾ ਨੇ 13.11.2014 ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਡੀਡ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ 22.10.2014 ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਸਟੈਂਪ ਐਕਟ, 1958[1] ਦੀ ਧਾਰਾ 48 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਉਕਤ ਰਕਮ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਲਈ ਔਨਲਾਈਨ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੇ ਨਾਲ 06.12.2014 ਨੂੰ ਲਿਖਤੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਅਤੇ 2 ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਰਜ਼ੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 48 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਤੋਂ ਪਰੇ ਸੀ।

5. ਅਪੀਲ ਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਕੇਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 47 (ਸੀ) [1] ਅਤੇ [5] ਅਤੇ ਬੰਬੇ ਸਟੈਂਪ ਰੂਲਜ਼, 19392 ਦੇ ਨਿਯਮ 21 ਅਤੇ 22ਏ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਵਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਹੇਠਾਂ ਲਿਖਿਆ ਹੈ:

"47. (ਸੀ) ਕਿਸੇ ਵੀ ਧਿਰ ਦੁਆਰਾ ਚਲਾਏ ਗਏ ਇੱਕ ਸਾਧਨ ਲਈ ਵਰਤੀ ਗਈ ਮੋਹਰ ਜਿਸ ਨਾਲ-

(1) ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ 1[ਪਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ] ਸ਼ੁਰੂ ਤੋਂ ਹੀ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਬਿਲਕੁਲ ਬੇਕਾਰ ਹੈ; 2[1ਏ] ਨੂੰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰਾਹਤ ਐਕਟ, 1963 ਦੀ ਧਾਰਾ 31 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸ਼ੁਰੂ ਤੋਂ ਬਿਲਕੁਲ ਬੇਕਾਰ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ;

***

(5) ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਉਸੇ ਅਧੀਨ ਕੰਮ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਜਾਂ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੈਸੇ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਜਾਂ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਦਫਤਰ ਦੇ ਇਨਕਾਰ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਸਵੀਕ੍ਰਿਤੀ ਦੁਆਰਾ, ਇਰਾਦੇ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਸਫਲ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ;"

"21. ਰਿਫੰਡ ਜਾਂ ਨਵਿਆਉਣ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਦੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਬਾਰੇ ਸਬੂਤ।

ਕੁਲੈਕਟਰ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧਿਆਇ ਵੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਿਫੰਡ ਜਾਂ ਨਵਿਆਉਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ, ਜਾਂ ਉਸਦੇ ਯੋਗ ਅਧਿਕਾਰਤ ਏਜੰਟ ਤੋਂ ਮੰਗ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

---

1. 'ਐਕਟ'

2 'ਨਿਯਮ'

ਮੌਖਿਕ ਬਿਆਨ ਦੀ ਸਹੁੰ ਜਾਂ ਹਲਫ਼ਨਾਮਾ, ਜਾਂ ਹਲਫ਼ਨਾਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਲਈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਹ ਵੀ 'ਜੇਕਰ ਉਹ ਚੁਕਵਾਂ ਸਮਝਦਾ ਹੈ, ਅਜਿਹੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਬਿਆਨ ਜਾਂ ਹਲਫ਼ਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਬਿਆਨ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਸਬੂਤ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਨੋਟਸ

ਸਟੈਂਪ ਡਿਊਟੀ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਲਈ ਦਾਅਵਾ।

ਨਿਯਮ 21 ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਿੱਥੇ ਸਟੈਂਪ ਡਿਊਟੀ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਲਈ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਕਲੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਗਵਾਹੀ ਲੈਣ ਲਈ ਨਿਯਮ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਿਰਧਾਰਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਕੁਲੈਕਟਰ ਅਧਿਆਇ 5 ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਿਫੰਡ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸਹੁੰ ਜਾਂ ਪੁਸ਼ਟੀ 'ਤੇ ਜ਼ੁਬਾਨੀ ਬਿਆਨ ਦੇਣ ਜਾਂ ਹਲਫ਼ਨਾਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਉਹ ਉਚਿਤ ਸਮਝਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਅਜਿਹੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਬਿਆਨ ਜਾਂ ਹਲਫ਼ਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਬਿਆਨ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਸਾਰੇ ਸਬੂਤ ਮੰਗੇ। ਨਿਯਮ 22ਏ ਖਰਾਬ ਜਾਂ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਜਾਂ ਅਣਵਰਤੇ ਸਟੈਂਪਸ ਦੀ ਰਕਮ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਕਟੌਤੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦਾ ਹੈ। "ਵਿਗੜੇ ਸਟੈਂਪਸ" ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਨਾ ਤਾਂ ਐਕਟ ਜਾਂ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਪਰ ਸੈਕਸ਼ਨ 47 ਰਿਫੰਡ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਅਜਿਹੀਆਂ ਖਰਾਬ ਸਟੈਂਪਾਂ ਦੀਆਂ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰਦਾ ਹੈ।

22ਏ, ਸਟੈਂਪ ਦੀ ਰਕਮ ਤੋਂ ਕਟੌਤੀ ਦਾ ਨਿਯਮ, ਖਰਾਬ, ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਜਾਂ ਅਣਵਰਤੇ ਆਦਿ ਲਈ ਭੱਤਾ।

ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ -

(ਏ) ਸੈਕਸ਼ਨ 47 ਦੇ ਤਹਿਤ ਖਰਾਬ ਹੋਈਆਂ ਸਟੈਂਪਾਂ, ਧਾਰਾ 50 ਦੇ ਅਧੀਨ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀਆਂ ਸਟੈਂਪਾਂ, ਜਾਂ ਸੈਕਸ਼ਨ 49 ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਟੈਂਪਡ ਪੇਪਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਿੰਟ ਕੀਤੇ ਫਾਰਮਾਂ ਦੀ ਹੁਣ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਕਲੈਕਟਰ ਨੂੰ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਭੱਤਾ ਦੇਣ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।

(ਬੀ) ਇੱਕ ਸਟੈਂਪ ਜਾਂ ਸਟੈਂਪ ਜਿਸ ਨੂੰ ਵਿਗਾੜਿਆ ਜਾਂ ਅਯੋਗ ਜਾਂ ਬੇਕਾਰ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਪਰ, ਜਿਸ ਲਈ ਉਸਦੀ ਕੋਈ ਤੁਰੰਤ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਉਸਨੂੰ ਸੌਂਪਦਾ ਹੈ

ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਕੁਲੈਕਟਰ, ਫਿਰ ਕੁਲੈਕਟਰ, ਇਸ ਦੇ ਬਦਲੇ, ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ, ਅਜਿਹੀ ਸਟੈਂਪ ਜਾਂ ਸਟੈਂਪ ਜਾਂ ਸਟੈਂਪਡ ਪੇਪਰਾਂ 'ਤੇ ਛਾਪੇ ਗਏ ਫਾਰਮਾਂ ਦੀ ਕੀਮਤ, ਹਰੇਕ ਸਟੈਂਪ ਜਾਂ ਸਟੈਂਪਡ ਪੇਪਰ 'ਤੇ ਛਾਪੇ ਗਏ ਫਾਰਮ ਲਈ 10 ਰੁਪਏ ਦੀ ਕਟੌਤੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਾਂ ਅਜਿਹੀ ਸਟੈਂਪ ਦੇ ਮੁੱਲ ਦੇ (ਦਸ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ) ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਰਕਮ ਜਾਂ ਅਜਿਹੇ ਹੋਰ ਪ੍ਰਿੰਟ ਫਾਰਮ, ਜੋ ਵੀ ਹੋਵੇ, ਵਾਪਸ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

6. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਅੱਗੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ ਰਿਫੰਡ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 47 ਅਤੇ 48 ਅਤੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 21 ਅਤੇ 22ਏ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਸਟੈਂਪ ਡਿਊਟੀ ਦੀ ਰਿਫੰਡ ਲਈ ਦੋ ਵੱਖਰੇ ਅਤੇ ਵੱਖਰੇ ਪੜਾਵਾਂ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, i) ਰਿਫੰਡ ਲਈ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣਾ ਅਤੇ ii) ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਕੁਲੈਕਟਰ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕਰੋ ਕਿ ਰਿਫੰਡ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 47 ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਇੱਕ ਜਾਂ ਵੱਧ ਹਾਲਤਾਂ (ਏ) (ਬੀ) ਅਤੇ (ਸੀ) [1] ਤੋਂ [8] ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

7. ਅਪੀਲ ਕਰਤਾ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਅੱਗੇ ਦਰਜ ਕਰੇਗਾ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰ. 2 ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 47 ਅਤੇ 48 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਗਲਤ ਸਮਝਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ 21 ਅਤੇ 22ਏ ਨੂੰ ਵੀ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸੀ ਅਤੇ ਸੀਮਾ ਦੁਆਰਾ ਰੋਕੇ ਜਾਣ ਕਾਰਨ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ।

8. ਇਸਦੇ ਉਲਟ, ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਦਾ ਸਖ਼ਤ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਭਾਵੇਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਸਟੈਂਪ ਡਿਊਟੀ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਲਈ 22.10.2014 ਨੂੰ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਪਰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਉਕਤ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਵੇਚਣ ਵਾਲੇ ਵਿਚਕਾਰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਡੀਡ ਮਿਤੀ 13.11.13.13 ਦੀ ਸੀਮਾ ਸੀ. ਸਟੈਂਪ ਡਿਊਟੀ ਦੀ ਖਰੀਦ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਛੇ ਮਹੀਨੇ, ਉਹਨਾਂ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 48 ਅਧੀਨ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 48 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਰਿਫੰਡ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਦੀ ਆਖਰੀ ਮਿਤੀ 12.11.2014 ਸੀ, ਇਸ ਲਈ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਰਜ਼ੀ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਤੋਂ ਪਰੇ ਸੀ।

9. ਅਸੀਂ ਦੋਵੇਂ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਸੁਣੇ ਹਨ ਅਤੇ ਦਲੀਲਾਂ ਨੂੰ ਘੋਖਿਆ ਹੈ।

10. ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਇੱਕ ਸੱਚਾ ਖਰੀਦਦਾਰ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਵਿਕਰੇਤਾ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਨਾਲ ਖੇਡੀ ਗਈ ਧੋਖਾਧੜੀ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੈ। ਉਸਨੇ ਵਾਹਨ ਦੀ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਲਈ ਸਟੈਂਪ ਡਿਊਟੀ ਲਈ 25,34,400/- ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਕੰਮ ਹਾਲਾਂਕਿ, ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਲਈ ਕਨਵੈਨੈਂਸ ਡੀਡ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸਨੂੰ ਵਿਕਰੇਤਾ ਦੁਆਰਾ ਖੇਡੀ ਗਈ ਧੋਖਾਧੜੀ ਬਾਰੇ ਪਤਾ ਲੱਗ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਸਨੇ ਤੁਰੰਤ ਸਟੈਂਪ ਡਿਊਟੀ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਲਈ 22.10.2014 ਨੂੰ ਆਨਲਾਈਨ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਕੈਂਸਲੇਸ਼ਨ ਡੀਡ ਨੂੰ ਅੰਜਾਮ ਦੇਣ ਲਈ ਵਿਕਰੇਤਾ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਕਰਨ ਦੀ ਉਸਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਵਿਕਰੇਤਾ ਦੀ ਅਣਉਪਲਬਧਤਾ ਕਾਰਨ ਤੁਰੰਤ ਅਸਫਲ ਨਹੀਂ ਹੋਈ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਸਿਰਫ ਇਸ ਸਮੇਂ, ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਕਾਰਨ, ਵਿਕਰੇਤਾ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਿਆ, ਅਤੇ 13.11.2014 ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਡੀਡ ਨੂੰ ਅੰਜਾਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

11. ਉਪਰੋਕਤ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਤੱਥਾਂ ਤੋਂ, ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਇਹ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਉਪਾਅ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸਨੇ ਆਪਣੇ ਦੁਆਰਾ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਸਟੈਂਪ ਡਿਊਟੀ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਲਈ ਆਪਣੀ ਪਹੁੰਚ ਵਿੱਚ ਢਿੱਲ ਨਹੀਂ ਵਰਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਸਿਰਫ ਸੀਮਾ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

12. ਹਾਈਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮਿਤੀ 22.10.2014 ਦੀ ਰਿਫੰਡ ਲਈ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਬਰਕਰਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ 13.11.2014 ਦੀ ਕਨਵੈਨੈਂਸ ਡੀਡ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਹੁਣ ਤੱਕ ਗਲਤ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਐਪ ਨੂੰ ਔਨਲਾਈਨ ਬਿਨੈ-ਪੱਤਰ ਜਮ੍ਹਾ ਕਰਨ ਸਮੇਂ ਕੋਈ ਵੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਅਤੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦੀ ਕੋਈ ਵੀ ਸਮੱਗਰੀ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਕਲੈਕਟਰ ਦੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਬਿਨੈ-ਪੱਤਰ ਨਾਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ- ਜਾਂ ਤਾਂ ਔਨਲਾਈਨ ਜਾਂ ਹਾਰਡ ਕਾਪੀ- ਖੁਦ ਅਤੇ ਸਿੱਖਿਅਤ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੀ ਖੋਜ ਧਾਰਾ 47 ਅਤੇ 48 ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਉਲਟ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 47 ਦੇ ਅਧੀਨ ਰਾਹਤ ਲਈ ਸਿਰਫ ਅਰਜ਼ੀ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅੰਦਰ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

13. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 47 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਲੋੜੀਂਦੇ ਸਬੂਤ ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਇੱਕ ਵੱਖਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 47 (ਸੀ) [1] ਅਤੇ [5] ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਿਫੰਡ ਲਈ ਤਜਵੀਜ਼ਸ਼ੁਦਾ ਹਾਲਾਤਾਂ ਲਈ, ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਨਾਲ ਸਬੂਤ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ- ਜਾਂ ਤਾਂ ਔਨਲਾਈਨ ਅਰਜ਼ੀ ਜਾਂ ਹਾਰਡ ਕਾਪੀ ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ ਉਸੇ ਦਿਨ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ।

14. ਕਮੇਟੀ-ਜੀਐਫਆਈਐਲ ਬਨਾਮ ਲਿਬਰਾ ਬਿਲਡਟੈਕ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਟਿਡ ਅਤੇ ਹੋਰ[3] ਵਿੱਚ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸੇ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਟੈਂਪ ਡਿਊਟੀ ਦੀ ਰਿਫੰਡ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਸੀ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੇਖਿਆ ਅਤੇ ਰੱਖਿਆ ਹੈ:

"29. ਇਹ ਕੇਸ ਸਾਨੂੰ ਫਰਮ ਕਾਲੂਰਾਮ ਸੀਤਾਰਾਮ ਬਨਾਮ ਡੋਮੀਨੀਅਨ ਵਿੱਚ ਐਮ.ਸੀ. ਚਾਗਲਾ, ਸੀ.ਜੇ. ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਦੀ ਯਾਦ ਦਿਵਾਉਂਦਾ ਹੈ।

---

3 [2015] 11 ਐਸਸੀਆਰ 420: (2015) 16 ਐਸਸੀਸੀ 31

ਬਾਨੇ ਸਈਦ ਪਰਵਾਜ਼ ਬਨਾਮ ਮੁੱਖ ਨਿਯੰਤਰਣ ਮਾਲੀਆ ਅਥਾਰਟੀ ਅਤੇ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਜਨਰਲ ਆਫ਼ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਕੰਟਰੋਲਰ ਆਫ਼ ਸਟੈਂਪਸ ਅਤੇ ਹੋਰ

ਭਾਰਤ ਦਾ [1953 ਐਸਸੀਸੀ ਔਨਲਾਈਨ ਬੰਮ 39: ਏਆਈਆਰ 1954 ਬੰਮ 50]। ਸਿੱਖਿਅਤ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਨੇ ਪੈਰਾ 19 ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਆਪਣੀ ਲਿਖਤ ਦੀ ਵਿਲੱਖਣ ਸ਼ੈਲੀ ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ: (ਫਰਮ ਕਾਲੂਰਾਮ ਕੇਸ, ਐਸਸੀਸੀ ਔਨਲਾਈਨ ਬੰਮ)

"19. ... ਸਾਨੂੰ ਅਕਸਰ ਇਹ ਕਹਿਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਰਾਜ ਕਿਸੇ ਨਾਗਰਿਕ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸਨੂੰ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਤਕਨੀਕੀਤਾਵਾਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਰਾਜ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਨਾਗਰਿਕ ਦਾ ਕੇਸ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨੀ ਬਚਾਅ ਇਸ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੈ, ਉਸਨੂੰ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਘੇ ਜੱਜਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇੱਕ ਇਮਾਨਦਾਰ ਵਿਅਕਤੀ ਵਜੋਂ."

ਅਸੀਂ ਉਪਰੋਕਤ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਸਤਿਕਾਰਤ ਸਹਿਮਤੀ ਵਿੱਚ ਹਾਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਾਡੀ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਇਹ ਨਿਰੀਖਣ ਰਾਜ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਕੇਸ 'ਤੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਸੀਮਾ ਦੀ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ, ਰਾਜ ਕੋਲ ਆਪਣੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਬਚਾਅ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਕੇਸ ਨਹੀਂ ਹੈ।

xxx xxx xxx

32. ਸਾਡੀ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਭਾਵੇਂ ਸਾਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਟੈਂਪ ਡਿਊਟੀ ਦੀ ਰਕਮ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਐਸਡੀਐਮ ਦੁਆਰਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 50 ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸੀਮਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਫਿਰ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਨਿਪਟਾਏ ਗਏ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਉਪਾਅ ਨੂੰ ਰੋਕ ਸਕਦੀ ਹੈ ਪਰ ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਰਿਫੰਡ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਆਧਾਰ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਡਿਊਟੀ ਦੀ ਰਕਮ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਸੀਮਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਸਾਡਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਬਿਨੈਕਾਰ ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਆਧਾਰਾਂ ਦੀ ਰੌਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਤੋਂ ਸਟੈਂਪ ਡਿਊਟੀ ਦੀ ਰਕਮ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ।"

15. ਲਿਬਰਾ ਬਿਲਡਟੈਕ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਰਾਜ ਕਿਸੇ ਨਾਗਰਿਕ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸਨੂੰ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਤਕਨੀਕੀਤਾਵਾਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਬਚਾਅ ਇਸਦੇ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ।

16. ਅਸੀਂ ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਭਾਰ ਕੱਢਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਰੱਖਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਕੇਸ ਸਟੈਂਪ ਡਿਊਟੀ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਲਈ ਢੁਕਵਾਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਪੁੱਗਣ ਦੀ ਮਿਆਦ ਉਪਾਅ ਨੂੰ ਰੋਕ ਸਕਦੀ ਹੈ ਪਰ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਸਟੈਂਪ ਦੀ ਰਕਮ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਆਪਣੇ ਕਨੂੰਨ ਕੋਲ ਉਪਲਬਧ ਉਪਚਾਰਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਆਪਣੇ ਕੇਸ ਦੀ ਪੈਰਵੀ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਤਕਨੀਕੀਤਾ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਉਕਤ ਰਿਫੰਡ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਸਿਰਫ ਅਜਿਹਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸਨੇ ਰਜਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਲਈ ਅਸ਼ਟਾਮ ਡਿਊਟੀ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਸੀ ਪਰ ਵਿਕਰੇਤਾ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਨਾਲ ਧੋਖਾਧੜੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਕੈਨਵ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

17. ਉਪਰੋਕਤ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਅਪੀਲ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਅਸੀਂ 02.08.2019 ਦੇ ਅਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਅਤੇ 2 ਮਿਤੀ 09.06.2015 ਅਤੇ 25.02.2016 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਰੱਖ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਰਾਜ ਨੂੰ ਉਕਤ ਸਟੈਂਪ ਡਿਊਟੀ ਦੀ ਰਕਮ ਵਾਪਸ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ। 25,34,400/- ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਜਮ੍ਹਾ ਕਰਵਾਏ ਗਏ।

ਕੇਸ ਦਾ ਨਤੀਜਾ: ਅਪੀਲ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੈ।

*ਸਿਰਲੇਖ: ਅੰਕਿਤ ਗਿਆਨ ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ :- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

(ਦਿਵਾਕਰ ਜੋਤੀ ਐਡਵੋਕੇਟ)